

KADA DEZINFORMACIJE SIĐU SA INTERNETA ŽRTVE SU UVIJEK GRAĐANI

Piše: Darwin Murić, glavni i odgovorni urednik Raskrinkavanja

Kada govorimo o dezinformacijama, svi o njima mislimo kao o nečemu nestvarnom, što kruži internetom nekoliko sati ili dana. Tiče se nekog političara i ispari kada se publika prestane interesovati za to. Kreće se komentarima na društvenim mrežama, portalima i ne „spušta“ se u stvarnost dalje od skupštinskih klupa i presova ministara.

No, silaze dezinformacije sa političkoga dvora među građane, i te kako. I prave sve ozbiljniju štetu.

Dovoljno je sjetiti se progona turskih državljana, kada su ih grupe muškaraca sa kapuljačama i fantomkama tražile po podgoričkim naseljima. Mediji su to nazivali „protestnom šetnjom“, iako je policija pronalazila motke i druge rekvizite za „protestnu šetnju“, a ministar izlazio da razgovara sa progoniteljima, a ne progonjenima.

Valja podsjetiti da je svemu tome prethodila intenzivna dezinformativna kampanja u kojoj su političari tvrdili da Ministarstvo vanjskih poslova planski doseljava Turke u Crnu Goru, kao i viralni postovi po mrežama da Turaka samo u Podgorici ima više od 100.000, iako zvanični podaci kažu suprotno. Uslijedila je akcija „influsera“ i zabrinutih roditelja koji su preplavili mreže i Viber grupe pričom da su turski državljanin pokušali da kidnapuju „naše“ dijete u šoping centru, a kada su primijećeni, ostavili ga ošišano i sa trakom preko usta u toaletu. Ništa od toga, naravno, nije istina. Događaj na Zabjelu, u kojem je lokalni mladić izboden, bio je kulminacija, a i o njemu je iznijet čitav niz neistina na društvenim mrežama i u medijima (o njegovim akterima smo čuli i nedavno, ovog puta o sukobu sa Albancima). Toliko je bilo dezinformacija da je naša Vlada promijenila vizni režim za Turke, iako su učesnici obračuna bili Azerbejdžanci.

Manje opasna po život, ali jednako diskriminišuća neistina, laž ili, stručno rečeno, dezinformacija već godinama cirkuliše kroz crnogorsko društvo i glasi – prosječni IQ u Crnoj Gori je 86.

Koriste je „mimeri“ kad pokušavaju da se šale, ali su je često znali koristiti i političari kada se pravdaju i žale kako su njihove ideje neshvaćene.

Prosječni IQ, naravno, nije 86, a autor istraživanja Ričard Lin ostao je bez svoje titule profesora emeritusa kada je „dokazao“ da su muškarci pametniji od žena. Dakle, istraživanje za koje naučna zajednica u Crnoj Gori ne zna kada je i kako sprovedeno, a stručnjaci kojima nisu oduzete titule profesora kažu i da je nemoguće ispitati nacionalni IQ, postalo je opšteprihvaćeno u javnosti. Svakako, kada ovakva istraživanja dođu u naš

region, zloupotreba se uvijek spusti na nivo nacionalizma, pa stoga i ne čudi zbog čega opstaju, iako su i više nego očigledna glupost.

Poseban slučaj su dezinformacije koje utiču na lično i javno zdravlje. Koliko samo znate parova koji dobiju dijete i oklijevaju sa MMR vakcinom jer prosječni advokat, taksista, fudbaler, inženjer slabe struje ili novinar znaju sve o povezanosti vakcine i autizma, pa vam to ispričaju uz kafu, podijele u statusu na Fejsbuku ili vam pošalju reel nekog od poznatih antivaksera. Onda taj par čeka da dijete progovori kako bi primilo vakcinu, iz čistog straha zbog nečega što je rekao neko ko o vakcinama zna koliko i o spejs šatlu.

Isti ti, doktore i medicinske radnike, obilježavaju kao farmaceutsku mafiju jer nas upozoravaju da će nam se vratiti srednjovjekovne bolesti.

Upravo mediji sa nacionalnom frekvencijom daju prostor takvima, pod izgovorom – da se čuje druga strana, pa slušamo o aluminijumu u vakcinama od čovjeka koji odmah zatim tvrdi da Hilari Klinton žrtvuje bebe.

Da rezimiramo – živimo u zemlji gdje dezinformacije cvjetaju. Koriste ih oni na najvišim funkcijama, mediji, a žrtve su uvijek građani, bilo da su u pitanju turski državljani, svi mi kojima se spočitava da imamo IQ 86 ili djeca kojoj prijete bolesti koje su neke svjesnije generacije iskorijenile.

Kao novinar, uvijek ću reći da poseban teret u ovoj borbi treba da iznesu mediji, a čini se da nam je potrebno prvo medijski opismeniti medije, objasniti im kakve posljedice imaju dezinformacije i manipulacije koje neki od njih sipaju građanima na dnevnoj bazi, pa tek onda da brinemo o građanima. Pritom, medijska pismenost se, pored svega navedenog, djeci nudi kao izbor u školi. Koliko znate dječaka koji će radije učiti to nego šutirati loptu oko škole?

Ovaj tekst je pisan za sajt medijskapismenost.me u okviru programa Agencije za audiovizuelne medijske usluge. Tekst je moguće preuzimati i dijeliti uz obavezno navođenje izvora.